

На тясно в Хамбара

- Дискусионен клуб "На тясно" съществува повече от година. Той се утвърди като място, където всеки може свободно да представя и изразява мнението си по различни теми. Ти отскоро си свързана с него...

- Да. Всъщност предимството ми е, че имах възможност да го наблюдавам първоначално като част от публиката, а вече по-късно и като съорганизатор. Той съществува активно от януари 2004 по идея на Венцислав Занков като свободно място за срещи и дискусии. Идеята е да покрива много широк диапазон от теми, а да не е фокусиран, да кажем, само във визуалните изкуства. Винаги обаче се търси някакъв вид визуализиране на представената проблематика. Покрива се широк периметър от теми, в това число и такива, които имат чисто социална насоченост.

През цялата 2004 дискусияният клуб се развиваше - мястото е постоянно, часът е постоянен... И като естествено развитие на клуба беше следващата му фаза, която започна през ноември м. г. - проектът "Иди и виж", подкрепен от "Про Хелвеция". Основната му задача е да покаже връзката между визуализацията на конкретни концептуални идеи и на конкретното политическо поведение. Как политическото ползва визуалното, за да прокара своите идеи, и как концептуалното, от своя страна, ползва и визуалното, и политическото, за да наложи своя, макар и много абстрактна, концепция.

Втората фаза от проекта "Иди и виж" е да бъде изградена максимално комуникативна среда между представящ и публика, в която публиката да може свободно да изрази своето мнение, без да страда от натиска на авторитета. Най-краткото описание на клуба според мен е: много широк спектър от идеи и разнообразна публика.

- Мястото създава предпоставки за по-свободен диалог, обстановката е разчупена. Не е типичната сериозна атмосфера, характерна за подобни прояви.

- Да. Тук се създаде различен тип диалог. Като правило, презентиращите в съществуващите пространства за дебат, изградиха такъв език на представяне на своите идеи, който хем да предполага диалог, хем да очаква той да се случва между съмишленици. Това донякъде лиши от сблъсък спора, от конфронтационните мнения. И когато има такива, те биват посрещани по-скоро като лични нападки или като недобронамерено отношение към представящия.

В клуб "На тясно" от никого не се очаква да бъде ласкав. Напротив, очакват се контравъпроси, които да "извадят" онова, което презентирацията може би забравя да сподели. Това донякъде е свързано с проблема за разговора, който според мен все повече ще става тема на разговори сам по себе си. Практиката на клуба показва, че има множество паралелни реалности, в които върви определен диалог между съмишленици. Той стига до определени изводи, но ако бъде изтръгнат от естествената му среда, се оказва, че не само, че няма място там, но и може да доведе до свършено различни изводи. Тоест, има фрагментация на диалоговото пространство, ако може така да се нарече.

- Как привличате публиката си и каква е тя?

- Установихме, че всеки презентиращ води публика със себе си. Тоест, на две различни презентации няма една и съща публика.

Има и постоянни посетители, естествено, но всеки път те са атакувани от различна проблематика. Може да се чувстват приятелски настроени към една презентация, импонираща на техните нагласи, но всяка следваща по-скоро ги провокира.

- А как се избират темите за дискусия и хората/групите, които да представят там своята работа?

- Когато писахме проекта "Иди и виж", идеята беше той да бъде разделен в три основни тематични блока. Всеки от тях дава превес или на визуалното, или на концептуалното, или на политическото. Идеята е за презентирани да бъдат канени хора, които с поведението си или с реализирането на проекти са дали заявка, че могат да защитят определена концепция или идея, или някакъв вид визуален образ. В такъв смисъл не може да се каже, че се извършва нещо като подбор. Донякъде даже е симпатично това, че много хора в процеса на работа на клуба идват и казват: аз съм правил това и това, представявам тази група от хора, ние бихме могли да направим такава презентация и да ви покажем визуализиране на тази идея. Клубът е отворен. Общо взето, отговорността за презентациите е изцяло на презентирания. Той поема ангажмента да я направи така, че тя да изглежда достойна и сериозна и съответно да успее да я защити. В повечето случаи се оказва, че самата публика е някакъв критерий, тъй като, ако усети слабост в презентацията, става много рязка в оценката си. Тогава и самият презентирач от своя страна добива представа за слабите страни в идеята, която представя.

В такъв смисъл през клуба минаха много разностранни неща - имаше 3D анимация, некомерсиални комикси, Боряна Драгоева и Олег Мавромати представиха свои проекти. Имаше представяне на Сдружението за религиозно подпомагане, което развива социална дейност, насочена към социална адаптация на затворници. Беше представен начин на присъствие на изкуство в затворите, художници, които правят изложби там с цел провокация на затворниците. Явор Гърдев представи свои видеофилми, проф. Чавдар Попов представи изложбата "Балкански реализъм". Общо взето, периметърът е много широк и не си поставяме за цел да въвеждаме предварителен критерий. Идеята е презентираният да може да получи възможност да провери на живо своите концепции, идеи и визуални образи.

- Документират ли се срещите в клуба?

- С много малки изключения, всички са видеодокументирани. Стремим се всички да оставят в клуба презентацията си или части от нея. Надявам се, че ще се събере значителен архив, който също би могъл да бъде интересен в бъдещо време.

- В повечето дискусии, на които съм присъствала, трудно се получава качествен диалог. Това може би се дължи на утвърдения модел. Доста трудно някой се решава да вземе думата, а и като че ли у повечето хора не е възпитана такава реакция...

- Аз също се убеждавам, че е трудно нещо. Доскоро нямаше много пространства, където да се води дискусия. Става дума за публично дискутиране. Все още този, който се престаши да вземе думата, не го прави с цел да води диалог, а да използва мястото, за да даде воля на собствената си концепция, позиция и т.н. Общо взето, в повечето случаи поканата за диалог бързо се свежда до това да станат няколко човека и много обширно да изразят мнението си върху проблема. Това тутакси убива у всички останали желанието да вземат думата, те добиват усещането, че присъстват на няколко различни лекции, които абсолютно не са имали желание да чуят. Това още в самото начало спира желанието за диалог. Такова "изразяване на мнение" се практикува дори от хора от академични среди, заявяващи голямото си желание даден въпрос да бъде подложен на дискусия. Докато в "На тясно" атмосферата и това, че я няма бариерата на авторитета, дава възможност точно за свободен диалог. Има и такива хора, които казват "Това, което ми показвате, е толкова несъществуващо, неясно, неважно, че аз не просто не го разбирам, но дори го намирам за глупаво." Ако направиш такава изказване другаде, цялата останала аудитория настръхва и ти изпитваш усещането за самотност. И никога няма да направиш подобно изказване.

Докато "На тясно" дава тази възможност.

По време на презентацията на сдружение "Промена" във връзка с легализацията на марихуаната се разсъждаваше как един презентирач може да обговори на различни езици идеята си, така че тя да бъде адекватно представена пред различна публика и да може да отвори подходящия диалог. Та според мен проблемът с диалога е двустранен - от една страна публиката все още мисли, че като са я поканили, някой очаква да чуе нейното мнение, а не нейните въпроси по темата. От друга, човекът пред нея не прави преценка на пространствата, в които излага своите идеи. Това много ясно проличава в клуба - ако някой дойде с готовия си модел отвън и го представи в клуба или има пълно блокиране/пълно мълчание на публиката, което също е оценка, или има веднага мигновена реакция. В това отношение Чавдар Попов, например, беше максимално адекватен. Той забрави академичния тип говорене и говоренето пред студенти. Темата започна да се обговаря от хора, които нямат конкретно отношение към визуалните изкуства, още по-малко към проблема реализъм в наши дни. Той е един добър пример за това как, променяйки езика на презентиране, можеш да стимулираш диалога, ако искаш да има такъв.

- А какви хора идват в клуба?

- Идват различни хора - културолози, психолози, социолози, студенти в университета, основно в хуманитарни специалности, журналисти, художници, много малко изкуствоведи...

- Забелявала съм, че публиката е основно млада.

- Да, публиката е основно млада, но, както казах, всеки презентирач си води своя публика. Примерно, представянето на некомерсиалните комикси беше направено от ученици в 10. клас на Гимназията за изучаване на чужди езици в Стара Загора и клубът беше пълен с ученици. Интересното тогава беше, че имаше и представител на друга посока в комикс културата и се получи истински сблъсък.

3D анимацията привлече съвършено различна аудитория... Различни са хората, които идват, но, общо взето, аудиторията е млада. Очевидно тя има нужда от такъв терен - като си зададеш въпроса, да не стане някой и "да ти се скара".

Всъщност, клубът "На тясно" насърчава точно този тип говорене, давайки му възможност да бъде основен. Този тип говорене създава общност.

В "На тясно" започнаха да се откриват хора, които имат общи идеи. Те започнаха да искат да им бъде организирана възможност да се събират, за да си говорят, което е интересно. И аз се надявам, че ще успеем да разработим и тази инициатива - да направим пространство, в което хората, които са открили сходство на идеите си, да могат да се срещат. Това беше заложено и в проекта "Иди и виж". Изграждането на групова стратегия също е нещо, върху което би следвало да се мисли. Адекватна културна политика не може да се формира, ако няма нормални групови стратегии, ако няма ценности, върху които има единство.

- Често по време на нечие представяне Венцислав Занков, който играе ролята на модератор, се намесва в говоренето доста агресивно.

- Аз никога не съм възприемала това като дразнещо, но в процеса на работа започнах да разбирам защо това е полезно. Много от презентиращите имат склонност да изпаднат в дълъг разказ, ако няма кой да ги стресне... Този тип монотонно говорене приспива бдителността на публиката. И прекъсването от публиката също се оказва полезно. Аз не възприемам този подход като агресивен, въпреки че все пак е рязък. Много често се наблюдава как презентиращият и някой от публиката влизат в интересен частен разговор помежду си и това може да лиши дебата от развитие. Но именно от тези интересни разговори после се поражда вид общност. Мисля, че присъствието на Венцислав Занков в клуба е изключително важно. Той успешно провокира диалога.

- Имало ли е хора, които да сте поканили, а те да са отказали?

- Имало е само един категоричен отказ досега.

- Мисля, че поне в София все още няма много места, които да провокират дискусии. Освен Червената къща...

- Да, но форматът на Червената къща е абсолютно различен. Доколкото знам, и Гьоте институт организира от време на време такива публични дебати, но това е някакъв вид институционализиран формат. Те и да искат, не биха могли да направят друг, защото вече са приели, че ще бъдат институционално представяни. А "На тясно" е просто място. Има много хора, които минават само защото е четвъртък и знаят, че тук има нещо в този час, идват да проверят какво има днес.

Разговора води Светла Петкова

[още от автора](#)

[Коментари от читатели](#)

[Добавяне на коментар](#)

[За да добавяте коментари, трябва да се регистрирате тук.](#)

[АРХИВ](#) [РЕКЛАМА](#) [ЗА КОНТАКТИ](#) [ПРИЯТЕЛИ](#)

КУЛТУРА

СЕДМИЧНИК ЗА ИЗКУСТВО, КУЛТУРА И ПУБЛИЦИСТИКА
ИЗДАНИЕ НА ФОНДАЦИЯ КОМУНИТАС

ХРИСТИЯНСТВО
КУЛТУРА

© 2009 ФОНДАЦИЯ КОМУНИТАС | Created by [CRISD](#)

WebCounter